

Inventaris van de voorwerpen die in de brand van de St.-Niklaaskerk te Westkapelle op dinsdag 26 maart 2013 verloren gingen.

Jan Lavaert

1. In het hoogkoor

- Het hoofdaltaar in grijs natuursteen en gedekt met een dikke zwarte altaarsteen met de relieken van Justinus en Vincentius mag als verloren beschouwd worden. Overall breuken en barsten en losgebrande stukken steen. Verbrand.
- Het tabernakel is bewaard maar zwaar beschadigd (edelstenen gebroken of uitgevallen of gesmolten en deuren vervormd. Bevindt zich nu in de sacristie).
- Troonhemel voor het H. Sacrament. Verguld koper. Verbrand en verwrongen.
- Het staande kruisbeeld. Vooraf in de sacristie gebracht. Bewaard.
- De 2 taferelen van Abraham en Isaäk en Abraham en Melkisedek zijn door mij uit het puin gehaald en naar de pastorie overgebracht en gereinigd. Zij zijn licht beschadigd. Bewaard.
- Ook de drie geelkoperen medaillons vooraan in het altaarblok zijn in de pastorie samen met de twee taferelen van Abraham. Bewaard.
- De omkadering van de 2 taferelen werd vernield en verwrongen in het puin teruggevonden. Verbrand.
- De vier koperen zuiltjes (ca 2,25 m.) en koperen dwarsverbinding, waarop de vier engelen stonden en waaraan de altaargordijnen hingen zijn verwrongen en verloren.
- De vier engelen zijn vooraf ter beveiliging wegens de zwambehandeling overgebracht naar de sacristie en dus bewaard.
- De witte en paarse altaargordijnen zijn bewaard in de sacristie.
- De houten band aan de muur waaraan de rouwdoeken werden opgehangen is verbrand.
- Achter het hoofdaltaar stond een groot antependium (paars). Verbrand.
- De kerststal zonder de beelden. Verbrand.
- Twee zwarte houten staanders die gebruikt werden om het kruis in te plaatsen voor de begrafenis. Verbrand.
- Een houten trapje van enkele treden hoog dat diende om de altaargordijnen op te hangen. Verbrand.
- Het grote houten kruis waaraan de kruisjes van de vormelingen werden opgehangen. Verbrand.

De koorgestoelten van de kerkmeesters

Voor het altaar:

- Koorzetel met rode bekleding (empire-stijl) van de pastoor. Verbrand.
- Daarnaast 2 + 2 nieuwe kerkstoelen voor de misdienaars. Verbrand.
- De trede bekleed met oranje vloertapijt in kunststof. Verbrand.
- Het verplaatsbaar altaar, waaraan alle missen en diensten doorgingen. Verbrand.
- Vier kandelaars met kaarsen. Verbrand.
- Altaarkruisje. Verbrand.
- Kleine altaarlezenaar. Verbrand
- De twee witte altaardwalen. Verbrand.
- Het paarse antependium met twee platte staven in ijzer. Verbrand.
- De micro met staander op het altaar. Verbrand.
- Het vloertapijt onder het altaar. Verbrand.
- Twee grote lezenaars gemaakt uit vier paneeltjes van de kommuniebank van Houtekiet, Wingene. Verbrand.
- Een paars lezenaarsdoek. Verbrand.
- Staander en micro aan de lezenaar. Verbrand.
- Het lectionarium ABC. Verbrand
- De credenstafel met wit tafelkleed. Verbrand.
- Twee antieke stoelen voor de misdienaars, die ook gebruikt werden voor de trouwers bij een huwelijksviering. Verbrand.
- De twee koorgestoelten van de kerkmeesters, met de afbeeldingen van de vier westerse kerkvaders. Verbrand.
- De knielbankjes binnen het koorgestoelte. Verbrand.
- De Paaskandelaar (in geel koper) Verbrand.
- De twee sierlantaarns met witte glazen bol, hangend langs weerszijden van het koor. Hiervan is er 1 bewaard.

2. Middenkoor

- Links op de scheiding van middenkoor en noordzijkoor: Affichepaneel voor uitbeelding van jaarthema en andere (2 x 1 m, opgevuld met isomo), met gordijnbekleding voor het jaarthema. (Door mij nog gemaakt). Verbrand.
- Kast met geluidsinstallatie. Verbrand. Bevattend:
  - ca 20 luidsprekers verspreid over de kerk;
  - groot mengpaneel en versterker met schuifweerstand;
  - eigenlijke versterker;
  - CD speler;

Het O.L.Vrouw altaar

De ten hemel opneming van Maria

Doopvont van Omer Gielliet

- bijgeplaatst elektronisch paneel voor de verbetering van de stemkwaliteit in de micro's.
- Twee houten panelen van de 18de eeuwse communiebank, met grisailleschilderwerk: de rust van Elia en het joodse paasmaal. (Zie L. Devliegheer, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 185-186). Omdat zij vanwege de aanstaande isolatiewerken en zwambestrijding naar de sacristie werden overgebracht zijn zij bewaard.
- Links op de muur: Grafzerk van Matheus Roose (17de eeuw). (Zie L. Devliegheer, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 187-188 en J. Lavaert, Grafzerken in de St.-Niklaaskerk te Westkapelle. Rond de Poldertorens, 2008, nr. 50, p. 63-96). De tekst is volledig afgeschilferd. Verbrand.
- Erboven paneel van de 18de eeuwse kommuniebank. Bewaard.
- Rechts op de muur: Grafzerk van pastoor Coulmon. (Zie L. Devliegheer, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 188 en J. Lavaert, Grafzerken in de St.-Niklaaskerk te Westkapelle. Rond de Poldertorens, 2008, nr. 50, p. 63-96). De tekst is volledig afgeschilferd. Verbrand.
- Erboven paneel van de 18de eeuwse kommuniebank. Bewaard.

3. O. L. Vrouwkoor

- O. L. Vrouwaltaar bijna volledig verwoest. Verbrand. Alleen silhouet van het Mariabeeld bewaard maar helemaal onherkenbaar afgeschilferd door de brand.
- Het tafereel van de geboorte van Maria zeer gedeeltelijk bewaard.
- Het tafereel rechts van Mariabeeld volledig vernield.
- Ten hemelopneming van Maria, schilderij van Suweyns Anthony, leerling van Garemijn, 1768. Verbrand. (Zie: J. Lavaert, Altaarschilderijen in de Sint-Niklaaskerk te Westkapelle. Rond de Poldertorens, 1996, nr. 4, p. 111-135 en Zie L. Devliegheer, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 185).
- De antieke kast met de partituren van het koor: (nog gekregen van Goor Sleutjes). Verbrand.
- Het zitsel van de O. L. Vrouwmeesters + knielbankjes. Verbrand.
- Twee grote houten treden met vloerbekleding (grijs). Verbrand.
- Doopvont van Omer Gilliet, van Breskens. Zwaar beschadigd en helemaal zwart gerookt. Verbrand. De figuren erop zijn bijna onherkenbaar. Het rolplatform van de doopvont is bewaard maar zwaar beschadigd.
- Het beeld van Onze Lieve Vrouw met kind Jezus en het voetstuk. Verbrand.
- Een lezenaar voor de koordirigente. Verbrand.
- De speeltafel van het orgel + verlichtingspunt. Verbrand.

De biechtstoel van pastoor Jennyn

*Het beeld van Sint Niklaas
op de biechtstoel (1648)*

Zitsel van de dismeesters

- De grote spiegel (herkomst Ida-Laura Vandepitte en nu van mij), geplaatst om vanaf de speeltafel dirigente en koor te kunnen zien. Verbrand.
- De staande kapstok waaraan de spiegel was vastgemaakt. Verbrand.
- Het orgel en doksaal. Verbrand.
- Een knielbank voor de trouwers. Verbrand.
- Een rek met erboven een bak die vroeger diende om de oude geluidsversterker in te plaatsen, maar sedert de aankoop van de kast niet meer gebruikt werd. Verbrand.

4. De noordkruisbeuk

- Biechtstoel van pastoor Jennyn. Datum 1648. Vlaamse renaissance (zie L. Devliegher, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 186). Met beeld van Sint-Niklaas met de 3 kinderen in de kuip. Verbrand.
- Het 18de eeuwse voetstuk van de gewezen geklede O. L. Vrouw. Verbrand.
- Het beeld van de H. Theresia van Lisieux, dat nu op dit oude voetstuk stond. Verbrand.
- De driehoekige fotozuil in karton, volgeplakt met foto's van parochiale activiteiten in Knokke-Heist. Verbrand
- Het beeld van Sint-Antonius van Padua en voetstuk. Verbrand.
- Het beeldje van het kind Jezus van Praag. Verbrand.
- Eerste zitsel van de dismeesters met knielbankjes. Verbrand.
- De grafzerk van Niclaeis Meulenaere. (zie J. Lavaert, Grafzerken in de St.-Niklaaskerk te Westkapelle. Rond de Poldertorens, 2008, nr. 50, p. 63-96 en L. Devliegher, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 187). Door de hitte afgeschilferd. Nog enkele woorden en letters leesbaar. Verbrand.

5. Noord zijbeuk

- Het Piëtabeeld. Maria met het dode lichaam van Christus op haar schoot. Verbrand. Inbegrepen de zevenarmige hangkandelaar. Verbrand.
- De zeven staties van de kruisweg (Statie 8 tot en met 14). Verbrand.
- Het houten kastje met schuiflade en links de kaarsenhouder. Oud kastje dat ooit dienst deed als lezenaar. Verbrand.
- Zes stalen paaltjes, wit en rood geschilderd, met siertouwen. Verbrand
- Het centrale gedeelte van de 18de eeuwse communiebank, met drie panelen. Verbrand.

*Het centrale gedeelte van de
communiebanc uit de 18de eeuw*

De doopvont uit 1830

De maquette van de kerk

Het kerstbeeld van Omer Gielliet

- Omheining rond de doopvont verwrongen en verf afgebrand. Bewaard.
- De doopvont van ca. 1830 in zwart en wit marmer. Verbrand.
- Het paneel met afbeelding van de H. Geest, waaraan vroeger de duifjes van de dopelingen werden opgehangen. Verbrand.
- Binnen de doopvontomheining stond een kandelaar met paaskaars. Verbrand
- Metalen staander waarin drie processielantaarns. Verbrand.
- Het eerste arduinen wijwatervat. Verbrand en gebarsten.
- Houten kastje naast de doopvont. Verbrand.

6. Onder de toren

- Aan de rechterkant stond het beeld van Sint-Niklaas met het bootje in de hand, met voetstuk en hangkandelaars. Verbrand.
- Onder de toren, aan de rechterkant, tussen de preekstoel en het St.-Niklaasbeeld stond op een roltafel de schitterende maquette van de kerk, gemaakt door Godfried Van de Sompele. Verbrand.
- Foto van Godfried Van de Sompele (ca. 30 x 25 cm.). Verbrand.
- Zes sierpaaltjes verbonden met een siertouw rond de maquette. Verbrand
- Onder de toren links het grote kerstbeeld van Omer Gilliet. Verbrand.
- Het rolplatform waarop het kerstbeeld stond. Verbrand.
- In het gewelf bij het binnentreden van het middenkoor, op de dwarsbalk. De kalvarieberg met gekruisigde Kristus en de beelden van Maria en Johannes. Zeer mooi. Verbrand.
- Links stond er ook een langwerpige tafeltje in eikenhout, waarop vier dozen met toeristische folders. Deze dozen waren vooraf naar de sacristie overgebracht en zijn bewaard. Het tafeltje is verbrand.

7. Middenbeuk

- Rechts vooraan de preekstoel met klankbord. Verbrand.
- Links en rechts op de muur twee koperen baren waaraan grote sierdoeken hingen. De doeken zijn verbrand. Een van de baren en twee klemmen zijn bewaard omdat zij tevoren omwille van de isolatiewerken en zwambestrijding waren weggenomen en naar de sacristie overgebracht. De tweede koperen baar is blijven hangen en is verbrand.
- Klein houten tafeltje waar mandje voor het stoelgeld op stond. Verbrand.
- Tafel met rood blad, (nog door mij aan de kerk geschonken), met publicaties (met een kleedje erover). Verbrand.

De preekstoel met klankbord

Orgel en doksaal

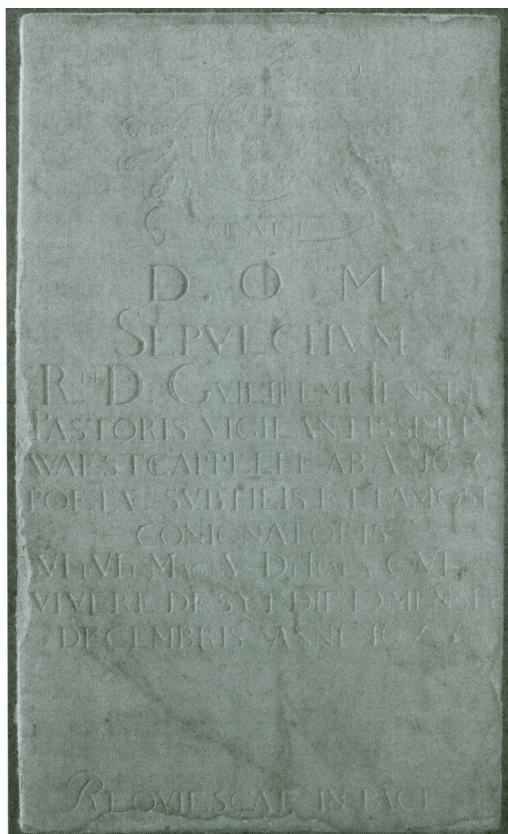
- Twee panelen van 1 op 2 m. met isomo opgevuld. Afficheborden. Verbrand.
- Links op de middelste pijler: ikoon van O.L.Vrouw (van zeven weeën). Volledig verloren. Verbrand. Was geflankeerd door twee hangkandelaars van telkens 3 of 5 kaarsen. De kandelaars werden naar de sacristie overgebracht. Bewaard
- Rechts op de 1ste pijler bij het binnenkomen. Het missiekruis. Het missiekruis is verbrand. De Christus werd vooraf door mij overgebracht naar de pastorie, ter bescherming. Een stuk hout van het kruis is ook verbrand.
Waar is het INRI ? Ook verbrand ? Twee kandelaars zijn overgebleven.

8. Zuid zijbeuk.

- Het tweede arduinen wijwatervat. Gebarsten. Verbrand.
- De eerste 7 staties van de kruisweg. Verbrand.
- De kroon in houten meubel, met de foto's van de gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog. Verbrand. Ik ontving van Jimmy De Zutter uit café "In 't Dorp" een kader met de 10 foto's van de gesneuvelden. Ik liet het kader restaureren bij Cyriel Desmidt en kreeg nog een copie op fotopapier. (Mei 2013).
- Het bord met de kruisjes van de overledenen, met in het midden een mooi kruisbeeld. Verbrand.
- De lijktafel met paars doek bekleed. Verbrand.
- De twee paarse doeken met versiering van de verrezen Christus. Bewaard ?
- De kommuniebank van Houtekiet van Wingene die in U-vorm opgesteld waren en de rouwkapel vormden. Verbrand.
- Aan de westmuur stonden boven de reeds vermelde communiebank twee panelen met snijwerk. Eucharistie en paaslam Verbrand.
- Twee metalen staanders met elk drie processielantaarns (zie doopvont). Verbrand.
- De biechtstoel tegen de zuidmuur. Verbrand.
- Het beeld van Livinus met voetstuk + hangkandelaartjes. Verbrand.
- Het houten beeld van Sint Franciscus Xaverius met voetstuk + hangkandelaartjes. Verbrand.

9. Zuidkruisbeuk

- Biechtstoel met afbeeldingen boven de ingangen van de biechtelingen. Verbrand.

Boven: grafzerk van Chirstian Van de Weerde

Links: grafzerk van pastoor Jennyn

Boven: Het zitsel van de Sint Niklaasmeesters

Links: Het vaandel van Sint Franciscus Xaverius

- Beeld en voetstuk van Sint Jan Berchmans. Links van de biechtstoel. Verbrand.
- Beeld en voetstuk van Nicolaas van Tolentino. Tegen de zuidoost pijler van de toren. Verbrand.
- Eronder stond een knielbank of een tafeltje, waarop een mandje met informatieblaadjes van de maquette van de kerk. Verbrand
- Op de zuidwestelijke torenpijler. Grafzerk Jennyn en erboven van Christiaen Van de Weerde. (Zie J. Lavaert, Grafzerken in de St.-Niklaaskerk te Westkapelle. Rond de Poldertorens, 2008, nr. 50, p. 63-96 en L. Devliegher, Kunstpatrimonium van West-Vlaanderen, deel 4, De Zwinstreek, Tielt 1970, p. 188). Alle tekst is afgeschilderd. Verbrand.
- 2de zitsel van de dismeesters met misdienaarszitjes ervoor. Verbrand.

10. Zuidzijoor

- Zitsel van de Sint-Niklaasmeesters en bijhorende knielbankjes. Verbrand.
- Erboven aan de muur. Vaandel van de O.L.Vrouwcongregatie. Verbrand.
- Het vaandel van de Cistjes. Vereniging van St.-Franciscus Xaverius. Verbrand.
- Knielbank van juff. Meysman. In de leuning is een bakje ingewerkt. Daarin werden een zestal oude gebedenboekjes of misboekjes bewaard. Verbrand.
- Vijf metalen driepikkels - vlaggenstaanders. Verbrande verf, maar heelhuids uit het puin gehaald en naar de sacristie overgebracht.
- Altaar van Sint.-Niklaas De altaarsteen en wat eronder is door het vuur gebarsten en in brokstukken gevallen. De relieken zijn verbrand. De altaartafel is helemaal verbrand en in stukken gebroken. De stenen retabel met de afbeelding van Sint-Niklaas met boek en drie broden (bollen), de bisschopswijding van Sint-Niklaas en Sint-Niklaas met de drie kinderen in de vleeskuip. Verbrand, gebarsten en slechts hier en daar een fragment geheel.
- Het beeld met voetstuk van Sint-Jozef. Met hangkandelaartjes. Verbrand
- Het beeld met voetstuk van het Heilig Hart. Met hangkandelaartjes. Verbrand

11. In de plafonds of op de balken

- De verlichtingsinstallatie. Ca. 20 lichtpunten. Verbrand.

Het Sint Niklaas altaar

Boven: de klokken Jozef en Maria

Links: De klok Nikolaas

12. In de kerkruimte.

- 300 oude kerkstoelen (knielstoelen). Enkele versleten en afgevoerd. Verbrand.
- 300 nieuwe kerkstoelen (Jozef Lierman, ca 1993). Verbrand. Waarvan 4 in het hoogkoor en 6 in de sacristie. Deze laatste zijn bewaard.

13. In de toren

- Op de eerste verdieping stond links in de hoek een heel oud mechanisch uurwerk (ca 1900) dat vroeger het uurslag van de klokken bediende. Verbrand.
- In de klokkenzolder hingen drie klokken. Nicolaas (1798 ?), Jozef (1842) en Maria (1953). De stalen as, aandrijf wiel en klepel van Nicolaas liggen op de vloer van de kerk. Het klokkenbrons is gesmolten. Resten van de twee andere klokken (Jozef en Maria) kunnen op het gewelf van de eerste verdieping liggen dat op dit moment nog niet bereikbaar is daar de torentrap is weggebrand. Verbrand.
- De oude torenhaan boven de klokkenzolder. Verbrand.
- Alle houten gewelven, steunbalken en gebinten van de kerk. Verbrand.
- De torentrap en klokkenzolder en torenspits constructie. Verbrand.
- Twee verstralers voor de Open Monumentendagen gebruikt en verlengkabels. Verbrand.

14. In de inkomhal van de sacristie

- Het uitblaaskanaal van de warme lucht. Verbrand.
- De kastjes eronder zijn langs de bovenkant verbrand, en de inhoud van de kastjes is door waterschade zwaar aangetast.
- Alle blaadjes met liederen zijn onherstelbaar vernield door waterschade.
- Sommige vazen zijn zwart geblakerd of gebarsten.
- Ook tapijten en lopers.
- En andere voorwerpen.
- De vloermat op de grond. Onherstelbaar beschadigd door water.
- Voorraad div. oliekaarsen door water beschadigd (5 dozen).
- De vier misdienaars tabourets beschadigd door waterschade. Een van de tabourets is praktisch verloren.

- De electriciteitskast en bediening van de verlichting in de kerk is bewaard maar in hoever ze geleden heeft door water- of vuurschade kan ik niet beoordelen. Hetzelfde geldt voor alle verlichting in de kerk.
- De electriciteits kast voor de bediening van de verwarming. Bewaard.
- De buislamp is vernield bij het aftrekken van het plafond. Vernield.
- Het plafond van de inkomhal is verbrand en vernield bij nabluswerken om de sacristie te beveiligen.

15. Sacristie

- De sacristie met de volledige inhoud is bewaard, samen met de voorwerpen die omwille van de zwambestrijding vooraf in de sacristie werden opgeslagen.
- Het dak van de sacristie is echter beschadigd en bij regen is er insijpeling aan de westkant van de sacristie.

Laatste aanvulling en correctie: vrijdag 07.06.2013.

Voor een beschrijving van de verschillende voorwerpen, zie: "Stille Getuigen. De kerk van Westkapelle", catalogus tentoonstelling in CC Scharpoord, 15 september tot 6 oktober 2013, Davidsfonds Westkapelle, 2013.